

“Això dels nacionalismes m'avorreix profundament” (Reflexions sobre un assaig d'Alain Finkelkraut)

Barcelona. Nadal 92. Sara-jevo agonitza sota les bombes sèrbies. Les atrocitats de la purificació ètnica són confirmades per multitud de testimonis. El jove militant del PSC-PSOE (escola de pago, bon nivell d'anglès) es fa el desmenjat quan li regalo un llibre que en parla (*Comment peut-on être croate?* d'Alain Finkelkraut. Ed. Gallimard): “A mi, aquest tema m'avorreix profundament...” Ell, diu, és “ciutadà del món”. Febrer del 93. Madrid. Plató d'Antena 3 TV. El modista gallec Adolfo Domínguez declara que això dels nacionalismes l'avorreix “terriblement”. Tots: el gallec, el basc, el català, l'espanyol, el francès. Ell també és “ciutadà del món” i no entén l'estretor dels nacionalismes.

Ací i allà, avui sí i demà també, trobareu dignes ciutadans del món disposats a badallar activament només de sentir el mot *nacionalisme* (i a ampliar el diàmetre del badall si el terme s'aplica a nacions “petites” que volen la independència). Progressistes, vagament intel·lectuals, moderns sobretot, no perden cap oportunitat de proclamar la mort de les identitats i l'adveniment de la Barreja Universal. A Catalunya n'hi ha molts, però són d'Europa i del món i els ofendríem si els prenguéssim per un curiós producte del terror o per una particular secreció municipal barcelonina. Són universals i proliferen pertot. Com una fantasma recorren Europa: a Galícia, ja ho hem vist, hi ha

Adolfo Domínguez; a Espanya hi ha *El País* i Amando de Miguel, i a la França universal en tenen tants que, en el llibre esmentat, Finkelkraut els dedica algun comentari ben interessant. Per exemple: “L'home modern és un home perfectament mundial, però això no vol dir que sigui un home sense prejudicis. La vila global és la seva vila. La videosfera és la seva pàtria. Tallat, des del principi, del seu entorn natural, té tendència a naturalitzar l'entorn sense fronteres que el progrés li ha preparat (...) *Cablejat* avui de la mateixa manera que la gent estava abans *arrelada*, és incapaç de concebre que es pugui viure humanament fora de les xarxes de comunicació i de consum dins les quals es mou. És per això que mira l'autòcton com un pagès i aquest pagès com el representant inquietant i estrany d'una espècie pre-humana (...) Perquè ha vençut les distàncies i perquè teledirigeix la realitat, es creu lliure de la superstició del lloc, emancipat del seu bressol i de les seves tradicions. Perquè tan aviat és a terra com a l'espai, creu que es mira amb perspectiva les convulsions que ensangonen la terra (...) En realitat només és tolerant amb aquells qui porten el mateix uniforme que ell, i es troba tan absorbit dins la teleciutat planetària que qualsevol altra forma d'arrelament li sembla fruit de la barbàrie”.

Finkelkraut –que és un dels crítics més severs i intel·ligents del nacionalisme, com mostra

el seu assaig anterior, *La défaite de la pensée*, publicat en espanyol per Anagrama, arriba a aquestes afirmacions tot reflexionant sobre la guerra a l'ex-Iugoslàvia. No parteix de cap pressupòsit ideològic que no sigui el d'un profund respecte per la democràcia: simplement observa els fets, pren coratjosament partit... i parla. Així, en referir-se a la proclamació d'independència d'Eslovènia i Croàcia afirma, per exemple, coses tan evidents i alhora tan en desacord amb "l'universalisme" en ús com que aquesta proclamació no fou feta des de "l'autocentrisme", que l'objectiu d'aquestes nacions no és de "purificar-se de tota influència estrangera", que el que les anima és el sentiment "de pertinença a l'Europa central, i el desig d'entrar, sortint de Iugoslàvia, sense esperar més, a Europa, senzillament".

Idees com aquestes, els catalans les entenem de seguida, i tanmateix estem tan habituats a sentir allò que el nacionalisme és tancat, que la història va en una altra direcció, etc., que no està malament que un filòsof estranger ens les recordi. Efectivament, aquest llibre que ens sacseja com a catalans caldria que fos traduït a la nostra llengua per la llum que, des de fora, pot projectar sobre la nostra pròpia realitat. Per la seva crítica de la passivitat vergonyant d'Europa en la guerra que té lloc al seu cor, ens interpel·la com a europeus. Per la reflexió profunda que conté sobre els drets dels homes i dels pobles, ens remou la nostra consciència de demòcrates. Pel seu rigor i per la seva valentia, ens recorda que encara queden intel·lectuals que, ignorant l'avorriments fàcil i fotogènic, són capaços de viure i veure els drames del món contemporani, de comprometre-s'hi amb passió i de pensar-los amb rigor. Això sí: pocs, cal reconèixer-ho. Si hem de jutjar pel que podem veure en els mitjans de comunicació, són el jove militant del PSC-PSOE i l'Adolfo Domínguez els qui van d'acord amb el vent de la moda.

Ara, la realitat no és la moda, ni el món dels qui fan màsters a Harvard és món; per més que acluquin els ulls davant testimonis tan punyents com el de Finkielkraut, la realitat és tan dura i el món tan cruel que el meu amic barceloní i el pobre Adolfo Domínguez corren gran perill de veure's condemnats a tota una vida d'avorriments. N'hi hauria per a plànyer-los, si la tragèdia de Bòsnia i de Croàcia no ens recordés dramàticament que, avui, aquest avorriments resulta francament obscè i, sense fer cap joc de paraules, per a molta gent, mortal.

Francesc Llopart
Filòleg

PP-UV, ¿desenvolupar sense complexos?

José Olivás, regidor de "Facenda" –segons diu el rètol que li ha ficat la García Broch– anunciava temps enrere que la política del govern de la dreta a València seria la del "desenvolupament sense complexos". La veritat és que ara ja podem entendre el que volia dir: simplement, que no tindrien vergonya. El desvergonyiment i la barra són més que evidents. Fins ara la nostra sensibilitat s'ha vist afectada per les jugades de Lizondo i la senyora García Broch, que han canviat l'ortografia, han entrat a sac en les escoles municipals, han nomenat tota una llarga llista d'assessors i tot allò que entra dins de la barbàrie i la irracionalitat del *blaverisme*. En aquest context, s'han produït altres fets molt significatius que s'han donat en el camp dels interessos especulatiu i, òbviament, cal parlar-ne.

El "desenvolupament sense complexos" ens recorda aquell creixement urbà dels darrers anys de la dictadura, quan la nostra ciutat, igual que altres, era camp obert a la picota i a obres absurdes, com la del Saler. Segurament és cert que la nostra dreta no té complexos; el que no podem dir és que no hi tinga interessos. Des de l'inici de la legislatura, el sector immobiliari ha trobat facilitats, per exemple, per enderrocar l'immoble protegit del cinema Lys o per rebaixar les taxes relacionades amb l'activitat constructora. ¿I què podem dir del cas del solar dels Jesuïtes! La corporació ha fet el joc a la propietat i s'ha apartat de la defensa de l'ús públic d'un espai com aquest.

Els nous pressupostos d'enguany ja inclouen fons per fer un pont a l'alcaldesa, un pont que serà inaugurat en vespres de les eleccions municipals i que comunicarà el carrer de Guillem de Castro amb un carrer quasi sense sortida. Aquesta obra desfarà part dels murs i de les baranes del riu, i causarà un greu impacte en la zona del llit del Túria de bosc urbà. Però ací no acaba tot: ¿Unió Valenciana vol passar a la història per haver convertit la Plaça de l'Ajuntament en un aparcament amb túnels i galeries subterrànies!

No voldríem que aquestes notes s'interpretaren com un cant a les anteriors corporacions democràtiques. També es feren barbaritats, com la llarga llista d'enderrocs d'edificis al centre històric. El que plantegem és simple: vivim de nou la febre del desenvolupament, dirigida a confondre el personal amb obres i infraestructures innecessàries. Aquesta dèria retalla l'atenció social i limita els espais de cultura, temps lliure, sanitat, i, en suma, de benestar social mesurat pels nivells de millora per a veïns i veïnes.

L'actual oposició municipal, PSOE i EUPV, està bàsicament centrada en la tasca interna, amb alguna excepció, més dirigida a crear imatge. Caldria una intervenció més àmplia i participativa, una mena de compromís per la ciutat, pel progrés i la raó. Davant de la lògica dels negocis o el prestigi, la lògica del benestar i de la confluència. En aquest sentit, pense que no es fa el que caldria.

Els veïns i veïnes de la ciutat contemplen les confrontacions municipals sobre temes concrets pels mitjans de comunicació, sense explicacions ni vivències més directes. Els barris de la ciutat són objecte cada any d'unes obres, en general d'urbanització integral, i amb això sembla que tot s'ha fet: la insatisfacció se sol centrar en la manca de jardins, voreres o coses per l'estil. Mentrestant, el desgavell que ha produït l'abús del vehicle privat va contaminant i fent la ciutat més hostil. Els problemes socials s'ajornen; en falles, però, tenim coets i *masclèta* de debò.

Desenvolupament sense complexos, sí, però... ¿a quin preu?

Vicent Àlvarez
Secretari de Política Municipal
de la UPV a València